

N:o 64.

Ank. till Riksd. Kansli d. 13 April 1869, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställningar om anvisande af anslag för Skogsväsendet samt om fastställande af utgiftsstaten för Skogsstyrelsen, Skogsstaten och Skogsläroverken.

(1:sta U. A.)

Uti den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t under sjunde hufvudtiteln föreslagit, att under vilkor, *dels* att till Riksdagens disposition öfverlemnades såväl skogsplanteringskassan som Christianstads läns flygsandsplanteringsfond och ekplanteringsfonden, alla tre sådana de efter afslutande af 1869 års räkenskaper befunnos, *dels* att för framtiden upphörde det till *skogsplanteringskassan* nu utgående *förslagsanslag*, hvilket i Riksstaten för år 1869 vore upptaget till 24,428 R:dr, *dels* ock att *skogsmedlen*, som uti den nådiga Propositionen under de ordinarie statsinkomsterna vilkorligen beräknats, bland dessa inkomster definitivt upptogos, Riksdagen, till hvars pröfning komme att framläggas af Kongl. Maj:t för dess del gillade nya aflöningsstater för skogsstyrelsen, skogsstaten och skogsläroverken, ville, till bestridande såväl af de utgifter, hvilka, utöfver den beräknade afkastningen af skogsstatspersonalens boställen, skulle af berörda aflöningsstater påkallas, som af de för Statens skogsväsende i öfrigt erforderliga kostnader, anslå under sjunde hufvudtiteln ett belopp af

353,878 R:dr 6 öre och medgifva, att detta anslag, med intagande deribland af de nu till anslaget för skogsplanteringskassan hörande indelta räntor, finge i Riksstaten uppföras på följande sätt:

<i>Skogsväsendet</i> (af kontanta beloppet 90,000 R:dr <i>reservationsanslag</i>):	
Penningar	352,978: 6.
Indelta räntor, enligt markegång på förslag	900: —

Summa R:dr 353,878: 6.

Sedermera har Kongl. Maj:t uti särskild nådig Proposition (N:o 21) till pröfning af Riksdagen framlagt, utaf Kongl. Maj:t för dess del godkända förslag till utgiftsstaten för Skogsstyrelsen, Skogsstaten och skogsläroverken, dervid Kongl. Maj:t till upplysning i ämnet jemväl åberopat ett inom Finans-departementet utarbetadt förslag till instruktion för Skogsstyrelsen och Skogsstaten, hvilket till sina hufvudgrunder blifvit af Kongl. Maj:t gilladt, men med hvars slutliga pröfning komme att anstå i afvaktan på Riksdagens beslut, rörande såväl utgiftsstaterna som den föreslagna förändringen i sättet för bestridande af skogsförvaltningsutgifterna.

Beträffande sistnämnda fråga har Riksdagen under den 27 sistlidne Februari vid behandlingen af Stats-Utskottets Utlåtande angående beräkningen af Statsverkets inkomster, förklarar sig icke finna något att erinra vid den af Kongl. Maj:t föreslagna åtgärd, att inkomsterna af Statens skogar skulle bland de allmänna statsinkomsterna upptagas och omförmälda fonder till Riksdagens disposition öfverlemnas, hvadan Riksdagen jemväl såsom inkomst af *skogsförsäljningsmedel* uppfört ett belopp af 220,000 R:dr.

Af detta Riksdagens beslut är en gifven följd, att särskildt anslag för skogsväsendet måste å Riksstaten anvisas och Utskottet har således nu endast att meddela yttrande angående de framlagda organisationsförslagen samt om den deraf beroende frågan om nämnda anslags belopp.

Hvad då först angår organisationen af Skogsstyrelsen och Skogsstaten, är i den Nådiga Propositionen meddeladt, hurusom *Skogsstyrelsen* för närvarande, enligt Kongl. Brevet den 29 Januari 1859, består af en Generaldirektör och Chef, samt af en Sekreterare och en Kamererare såsom föredragande af de till Styrelsens befattning hörande ärenden.

Denna organisation vore väsentligen inskränkt emot hvad som varit föreslaget dels af 1856 års Skogskomité, hvilken förut väckt fråga om Skogsstyrelsens inrättande, och dels af bemälda Styrelse sjelf uti dess åren 1859 och 1862 afgifna instruktionsförslag; men ehuru anledning förefunnas att för Styrelsen begära en väsentligare personaltillökning, hade Styrelsen likväl nu inskränkt sig till att i sådant afseende upptaga allenast

en kanslist för utskrifning och expediering af handlingar samt för att vid behof biträda med registrering och revisionsarbeten.

Kongl. Maj:t antog visserligen, att det inom en icke särdeles af-lägsen framtid skulle blifva Styrelsen svårt att utan förökning af de arbetskrafter, som nu stode till dess disposition, hinna med erforderlig omsorg handlägga de ständigt växande tjänstebestyr, som tillhörde dess be-fattning; men då för närvarande, och så länge för vården af Statens skog-sar, utöfver hvad de lemnade i afkastning, tillskott af andra statsmedel erfordrades, den största möjliga hushållning uti ifrågavarande afseende måste iakttagas, samt Styrelsen sjelf ansett sig kunna nu umbära annan personaltillökning än af ett kanslibitråde, så hade Kongl. Maj:t för Sin del ingenting att deremot erinra. Beträffande åter den föreslagna nya kanslistbefattningen, syntes så beskaffade göromål som de, hvilka voro ämnade att åt denna nya tjänsteman anförtros, lämpligast besörjas genom extra kanslibiträden, hvarföre ock, då Kongl. Maj:t funnit Sig icke böra bifalla inrättande af en särskild kanslistbefattning, Kongl. Maj:t deremot föreslagit, det beloppet af den för samma befattning afsedda aflöning i stället skulle tilläggas anslaget till extra kanslibiträden hos Styrelsen.

Vidkommande dernäst Skogs-staten i orterna, så vore det egentligen *en* fråga, som syntes förtjena en närmare uppmärksamhet, nemligen den om lämpligaste organisationen af den kontroll, som öfver den förvaltande skogspersonalens tjänsteverksamhet borde finnas. Denna angelägenhet, hvilken allestädes ansåges särdeles maktpåliggande och hos oss blifvit ännu viktigare, sedan den vederbörande Länsstyrelser med Skogsförvalt-ningen inom länen tillkommande befattning, hvilken enligt 1838 års In-struktion innebure, bland annat, ett verkligt befäl öfver länets Skogsstat, genom den nya skogslagstiftningen väsentligen inskränktes, vore i utlandet på olika ställen, enligt hvad Skogsstyrelsen upplyst, ordnad efter tvänne olika grunder, nemligen antingen så, att en särskild tjänstegrad af Skogs-staten omhänder hade kontrollen, eller så, att denna utöfvades af Skogs-administrationen, hvilken i sådant ändamål årligen utsände sina ledamöter. Med anledning häraf har ock Skogsstyrelsen till frågans lösning afgifvit tvänne alternativa förslag. Enligt det ena, hvilket Styrelsen benämnt »huf-vudförslaget», skulle ifrågavarande kontroll för hela riket utöfvas af sex Öfverjägmästare, hvilkas tjänstebefattning skulle vara hufvudsakligen der-för afsedd. Enligt det andra förslaget åter skulle i södra och mellersta delen af riket icke finnas några för kontrollen särskildt afsedda fasta tjänste-befattningar, utan densamma ombesörjas genom dertill af Skogsstyrelsen för hvarje år förordnade personer, och i sådant afseende ett anslag af 10,000 R:dr ställas till Styrelsens disposition.

De fördelar, som åtföljde kontrollens öfverlemnande åt en särskild högre tjenstegrad inom Skogsstaten och hvilka icke kunde anses uppvägas af den jemförelsevis mindre betydliga besparing i kostnad, som genom den andra methodens antagande skulle vinnas, syntes Kongl. Maj:t böra tillförsäkra företrädet åt den organisation, som innefattades i Skogsstyrelsens hufvudförslag. Då emellertid en kontroll, som utöfvades af inkom dertill för lifstiden anställde tjenstemän, lätteligen kunde, med tjenstemännens tilltagande ålder, förslappas och förfalla till slentrian, hade Kongl. Maj:t sökt att modifiera berörda organisation så, att äfven med dess antagande skulle vinnas de garantier för att kontrollen alltid blefve med nit och eftertryck handhafd, hvilka onekligen lemnades af Skogsstyrelsens alternativförslag; och hade Kongl. Maj:t trott sig ernå detta mål genom användande af den redan i fråga om rektorsembetena vid elementarläroverken med framgång försökta grundsats, att de högre tjenstemän, åt hvilka kontrollen öfver de underlydande anförtroddes, icke skulle till sin befattning utnämnas för lifstid eller ens förordnas »tills vidare», i hvilket sistnämnda fall det alltid skulle befinnas svårt att utan bestämd försummelse eller öfverträdelse skilja en sålunda förordnad tjensteman från sitt uppdrag, utan skulle de till befattningen förordnas för en viss tidrymd af t. ex. fem eller tio år, efter hvilkas förlopp förordnandet skulle upphöra af sig sjelft, såvida det icke funnes böra förnyas.

Kongl. Maj:t hade alltså för sin del ansett, att med afseende å ifrågavarande kontroll hela landet borde indelas i ett lämpligt antal inspektionsdistrikter, att kontrollen och uppsigten öfvsr skogsförvaltningen inom hvarje sådant distrikt borde anförtros åt en särskild skogstjensteman med högre embetsställning än revierförvaltarna och hvilken i likhet med de tjenstemän, som hufvudsakligen i enahanda syfte blifvit genom Kongl. Brefven den 31 Mars 1865 och den 11 Maj 1866 anställde i Norrland, syntes böra benämnas *Skogsinspektör*, samt att desse tjenstemän borde till sina befattningar förordnas på viss tid, som efter omständigheterna i hvarje särskildt fall skulle bestämmas. Kongl. Maj:t hade derjemte tänkt sig, att, då det väl vanligen skulle blifva en skogstjensteman i närmast lägre grad eller möjligen en lärare vid något af skogsläroverken, som komme att hugnas med ett sådant förordnande, hans förutvarande befattning under den tid, förordnandet omfattade, skulle emot dermed förenade inkomster skötas af en vikarie, på det han måtte kunna efter förordnandets upphörande dertill återvända.

Beträffande den öfriga skogspersonalen i orterna hade Skogsstyrelsen föreslagit, att under de kontrollerande tjenstemännen skulle finnas endast ett slags ordinarie förvaltande tjenstemän hvilka borde med en gemensam

benämning kallas »Jägmästare- och alla vara revierförvaltare, äfvensom att den under revierförvaltarne ställda bevakande personalen likaledes skulle erhålla eu för alla lika benämning och kallas *Kronojägare*; och hade Kongl. Maj:t för Sin del ingenting att deremot påminna.

De olikartade förhållanden, efter hvilka vården och förvaltningen af de allmänna skogarne böra inom särskilda delar af riket ordnas, måste vid bestämmandet af det sätt, hvarpå ledningen af denna vård och förvaltning bör organiseras, åstadkomma en tvekan, hvilken först af erfarenheten kan fullständigt undanrödjas. I afseende derå torde dock meningarne vara ense, att högsta ledningen af denna angelägenhet, som för landets framtida klimatiska förhållanden och deraf beroende kultur är af oberäknelig vikt, måste sammanföras hos en styrelse, som med tillräcklig sakkunskap förenar den magt och myndighet öfver de underlydande, som för en kraftig förvaltning är oundgängligen nödig. Vid anordnandet af denna styrelse är det i främsta rummet af vikt att beakta den särskilda beskaffenheten af det uppdrag, som skall åt denna styrelse anförtros och hvilket är väsendtligen skiljaktigt från de bestyr, som andra centrala förvaltningsmyndigheter åligga. Under det att, i fråga om de sednare, göromålens art föranleder, att vid chefsplatsernas besättande ett öfvervägande afseende måste fästas på ådagalagd erfarenhet och skicklighet inom den civila administrationen i allmänhet, kan deremot, enligt Utskottets åsigt, af Skogsstyrelsens verksamhet icke förväntas ett fördelaktigt resultat med mindre dess Chef eger tillräcklig skogsvetenskaplig bildning och erfarenhet i skogshushållningen, att han kan sjelfständigt bedöma alla de åtgärder, som af hans afgörande bero och för hvilka han i främsta rummet bör vara ansvarig, och dessa egenskaper torde således vara de, som företrädesvis böra vid valet af en chef för Skogsstyrelsen vara de bestämmande, utan att derföre får förbises den praktiska duglighet, som för utöfningen af ifrågavarande viktiga embete är af nöden. Jemväl i anordningen af sjelfva embetet har Utskottet ansett böra gifvas ett uttryck åt denna olikhet i embetsställning mellan skogsförvaltningen och de öfriga centrala embetsverken, och det har derföre synts Utskottet lämpligast, att Chefen för Skogsstyrelsen blefve benämnd »Skogsdirektör» och att, i sammanhang dermed att embetet blefve förenadt med lägre rang, än som i det Nådiga förslaget afsetts, lönen blefve bestämd till något lägre belopp, än för Generaldirektörer, eller till 6,000 R.dr.

I öfrigt har Utskottet icke haft något att emot förslaget om Skogsstyrelsens och Skogsstatens organisation erinra. Det af Kongl. Maj:t gillade sätt för anordnandet af inspektionen öfver Skogsstaten har synts Utskottet vida att föredraga framför Skogsstyrelsens i detta hänseende framställda förslag, och äfven i och för sig böra kunna åstadkomma en gagnelig och verksam kontroll, om ock någon tids erfarenhet må vara erforderlig för bedömning af inspektions-distriktens lämpliga indelning och antal.

För möjliggörande af en sjelfständig och verksam Styrelse är det otvifvelaktigt af vigt, att de lägre befattningarne icke besättas med fasta tjenstemän, hvilka först efter åtal och dom kunna från sina tjänster skiljas, och under nuvarande förhållanden, innan erfarenheten hunnit stadga om dömet, huruvida den ifrågavarande organisationen af skogsväsendet är den mest lämpliga, torde inom så väl Skogsstaten som Styrelsen alla embeten och tjänster lämpligast böra endast på förordnande tills vidare eller på kort tid, högst fem år, tillsättas.

I öfverensstämmelse med dessa åsikter och då den af Utskottet ifrågasatta förändring af chefsembetet icke kan genomföras förr, än den nuvarande innehafvaren af nämnda embete uppnått pensionsålder eller eljest afgått, hemställer Utskottet,

1:o) att Riksdagen må i underdånighet anmäla.

- a) att Riksdagen ansett ledningen af skogsväsendet böra, efter den nuvarande General-direktörens afgång, anförtros åt en »Skogsdirektör» med en årlig aflöning af 6,000 R:dr;
- b) att Riksdagen ansett alla embeten och tjänster vid Skogsstyrelsen och Skogsstaten för närvarande böra endast på förordnande tills vidare eller på kort tid, högst fem år, tillsättas;
- c) att Riksdagen i öfrigt icke haft något att erinra emot hvad Kongl. Maj:t föreslagit angående Skogsstyrelsens och Skogsstatens organisation och aflöning; samt
- d) att Riksdagen alltså till Skogsstyrelsens och Skogsstatens aflöning m. m. för år 1870 anvisat de af Kongl. Maj:t äskade belopp, 21,800 R:dr för Skogsstyrelsen och 205,178 R:dr 6 öre för Skogsstaten, eller tillhopa 226,978 R:dr 6 öre.

I fråga åter om Skogsinstitutet, hade Skogsstyrelsen föreslagit, att direktörens lön skulle utgå med allenast 3,000 R:dr, oberäknadt boställsvåning och ved; att läraretjensten i skogshushållning skulle indragas, enär direktören synts böra medhinna att ensam bestrida undervisningen i detta läroämne, sedan institutets befattning såsom revisions- och kontrollverk numera upphört; att lönerna för de tvänne lärarne i naturalhistoria och matematik måtte såsom arfvoden utgå med 1,200 R:dr i stället för 1,000

R:dr till hvardera, och att åt en lärare i författningskunskap måtte anslås ett arfvode af 600 R:dr. Då vidare tilloppet af sökande till elevplatser vid institutet under sednare åren vida öfverstigit Skogsstatens inskränkta rekryteringsbehof och en bland anledningarne härtill otvifvelaktigt borde sökas i de vid institutet utdelade stipendiemedlen, så hade Styrelsen ansett, att stipendiatplatserna borde, om ej alldeles borttagas, dock till antalet minskas från 6 till 4 och stipendiianslaget således från 1,500 R:dr nedsättas till 1,000 R:dr. Derjemte ansåge Styrelsen, att en kunnig planteringsvaktare skulle gagna institutet mer än en vaktmästare, i anseende der-till att dels det för plantskolorna vid institutet ofta behöfliga arbetsbiträde nu medtog en särskild betydlig kostnad och dels berörda planteringar under lärarnes och elevernas bortovaro på praktiska öfningar erfordrade tillsyn och vård. Styrelsen hade derföre föreslagit, att i stället för anslaget till den nuvarande vaktmästaren, 450 R:dr, skulle uppföras lön för en planteringsvaktare med 500 R:dr. Deremot kunde i följd af ett dylikt ständigt arbetsbiträdes anställande auslaget till expenser och underhåll minskas från 2,250 R:dr till 2,000 R:dr, helst något arfvode för revision af skogskartor icke vidare komme att från nämnda anslag utgå: och har, i öfverensstämmelse härmed, Kongl. Maj:t föreslagit att af Riksdagen må till efterrättelse från och med år 1870 fastställas en den nådiga Propositionen bilagd aflöningsstat, enligt hvilken kostnaden från 18,000 R:dr blifvit till 15,300 R:dr nedsatt.

Emot den af Kongl. Maj:t föreslagna aflöningsstat för Skogsinstitutet har Utskottet icke haft något att anmärka; men deremot har det syntts Utskottet kunna ifrågasättas, huruvida giltiga skäl förefinnas för bibehållande af ett särskildt läroverk för den ifrågavarande undervisningen. Det förefaller Utskottet, som skulle det både bereda minskning i kostnaderna och leda till gagn för skolelevernas utbildning, om denna undervisning blefve öfverflyttad antingen till Teknologiska Institutet, eller till ettdera af Landtbruksinstitutet vid Ultuna och Alnarp eller till begge desse undervisningsanstalter. För ett tillförlitligt bedömande af fördelarne eller olägenheterna af en sådan förflyttning erfordras dock en närmare utredning, så väl beträffande kostnaderna, som i afseende å lämpligaste sättet för undervisningens ordnande i uteslutande theoretisk eller jemväl praktisk riktning; och Utskottet hemställer alltså,

- 2:o) att Riksdagen må det till aflöning och öfriga kostnader vid Skogsinstitutet äskade belopp, 15,300 R:dr, för år 1870 bevilja; och
- 3:o) att Kongl. Maj:t täcktes, efter vederbörandes hörande, taga i öfvervägande, huruvida icke undervisningen i skogsväsendet

lämpligen kan till Teknologiska Institutet eller till ettdera af Landtbruksinstitutet vid Ultuna och Alnarp eller till begge dessa undervisningsanstalter förläggas, samt till nästsammanträdande Riksdag göra den nådiga framställning, hvartill förhållandena finnas föranleda.

Vidkommande utgiftsstaterna för de nuvarande sex skogsskolorna, för hvilka årliga kostnaden utgör 22,950 R:dr, har Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att de å denna utgiftsstat förekommande belopp till arrende för lokal åt Danielslunds skogsskola och till mathållning för lärlingarne vid Sillre skogsskola, tillhopa 1,350 R:dr, skulle från samma stat uteslutas och, derest de fortfarande komme att utgå, bestridas från de för skogsväsendet i allmänhet anvisade tillgångar; ej heller härvid har Utskottet funnit skäl till någon anmärkning, utan hemställer,

4:o) att Riksdagen, med godkännande af den för skogsskolorna föreslagna utgiftsstat, må för år 1870 det äskade beloppet, 21,600 R:dr, bevilja.

Beträffande vidare de utgifter, som erfordras för skogsväsendet i öfrigt och deribland för sjelfva den omedelbara vården och skötseln af kronoparkerna och andra under Kronans egen disposition stående skogar och planteringar, är i det den Nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof bilagda Statsråds-protokoll (Bil. N:o 6. B pag. 24) meddeladt, hurusom dessa utgifter icke kunde beräknas lägre än till 90,000 R:dr och så lågt endast med vilkor, att det anslagsbelopp, som derföre anvisades, finge egenskapen af reservationsanslag, så att det ena årets besparingar kunde komma ett annat år till godo. Dylika utgifter hafva under åren 1862—1866 utgjort i medeltal 102,226 R:dr 21 öre om året, och då beloppet således icke synes vara för högt beräknadt, tillstyrker Utskottet,

5:o) att för ifrågavarande ändamål ett reservationsanslag å 90,000 R:dr må för år 1870 af Riksdagen beviljas.

Då de särskilda anslag för skogsväsendet Utskottet sålunda för år 1870 tillstyrkt, nemligen:

för Skogsstyrelsen	21,800: —
» Skogsstaten, deraf 900 R:dr i indelta räntor,	205,178: 6.
» Skogsinstitutet	15,300: —
» Skogsskolorna	21,600: —
» Skogsväsendet i öfrigt, reservationsanslag	90,000: —
	<hr/>
	eller tillhopa 353,878: 6.

torde böra till ett anslag sammanföras, hemställer Utskottet,

6:o)

6:o) att under Riks-statens Sjunde Hufvudtitel må för år 1870 såsom anslag för »Skogsväsendet» uppföras:

Penningar (deraf 90,000 R:dr såsom reservationsanslag)	352,978: 6.
Indelta räntor, enligt markegång på förslag	900: — 353,878: 6

I sammanhang med de nådiga framställningar, i afseende å hvilka Utskottet här ofvan meddelat yttrande, har Utskottet jemväl till pröfning förehaft en af Herr *Axel Lundström* inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 28), deruti föreslagits, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes tillsätta en komité, bestående äfven af några landtmätare och skogstjenstemän, helst från skiljda orter af riket, för att utreda och afgifva förslag, huruvida ej, med fördel för det allmänna och enskilda, Skogs- och Landtmäterikorpserna kunde sammanslås, Skogsstyrelsen indragas, dess funktioner öfvertagas af Landtmäteristyrelsen med särskild föredragande för skogsärenden, Skogsinstitutet fullkomnas till ett läroverk, som bildade tjenstemän för inträde i samma korps, riket indelas i t. ex. 300 distrikt, och en landtmäteri- eller skogstjensteman tillsätts i hvarje, för att utföra derinom förekommande göromål rörande skogarnes vård och rationela behandling, skiftesverket, agronomiska undersökningar samt jordbruksstatistiska och ekonomiska karteverksarbeten; hvarjemte motionären föreslagit, att Riksdagen måtte bevilja ett förslagsanslag af 3 à 4,000 R:dr till bestridande af de i och för den ifrågasatta komitéen nödiga utgifter.

Det af motionären antydda organisationsförslag, i afseende hvarå Utskottet, till undvikande af vidlyftighet, nödgas hänvisa till motionen, synes hufvudsakligen afse att bereda utkomst åt det antal landtmätare, som anses inom kort icke vidare kunna vid skiftesverket sysselsättas; och enär af omtanken om dessa tjenstemäns framtida användande icke torde kunna hemtas giltig anledning för ifrågasättande af en med så högst betydliga kostnader förenad organisation som den af motionären förordade, samt då Utskottet ej heller i öfrigt funnit den föreslagna anordningen vara af beskaffenhet att påkalla närmare undersökning, hemställer Utskottet,

7:o) att Herr Axel Lundströms ifrågavarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Stockholm den 13 April 1869.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

R e s e r v a t i o n e r :

vid 1:sta punkten (angående anslag för Skogsstyrelsen och Skogsstaten):

af Herr *F. Brusewitz* och Friherre *F. von Essen*, hvilka yrkade bifall till Kongl. Maj:ts nådiga förslag.

af Herrar *L. J. Hierta*, *A. W. Björck*, *P. O. Hörnfeldt*, *Jan Andersson* och *Carl Ifvarsson*, hvilka såsom sin reservation åberopade 1:sta Utgiftsafdelningens förslag till utlåtande, så lydande:

»Sedan Kongl. Maj:t under den 20 Juni 1855 uppdragit åt en komité att, efter delfående af till ärendet hörande handlingar, afgifva underdånigt förslag, om och hvilka åtgärder från lagstiftande eller verkställande magtens sida vore att vidtaga i ändamål att förekomma den öfverklagade, till framtida skogsbrist och menliga klimatiska förhållanden ledande förödelsen af skogarne i landet, samt att i allmänhet befrämja en förbättrad skogshushållning, samt denna komité under den 28 Juni 1856 i ämnet afgifvit betänkande och förslag, behagade Kongl. Maj:t uti nådig Skrifvelse af den 30 Maj 1857, med hänvisning till innehållet af komitéens berörda betänkande i dess helhet, samt med åberopande af de upplysningar angående förhållandet med skogarne i landet, som från länen inkommit, och de vitsord, som från ej mindre vetenskapens än erfarenhetens synpunkt blifvit

lemnade i afseende på skogskulturens stora och viktiga betydelse, förklara sig instämma i den allmänt uttalade åsigten om angelägenheten af en förbättrad skogshushållnings snara införande i riket, men, vid betraktande deraf att för det då närvarande, innan dels de grunder, hvaruppå lagstiftningen i detta ämne borde byggas, blifvit närmare bestämda, dels ock sig visat, huruvida nödiga medel kunde anvisas till aflöning åt den personal, som erfordrades för de ifrågasatta föreskrifternas efterlefnad och verkställighet, ansett den slutliga granskningen af de uppgjorda förslagens bestämmelser i alla deras särskilda delar lämpligen kunna anstå, hvadan Kongl. Maj:t, utan att till pröfning företaga de speciela stadgandena uti de af komitéen uppgjorda förslag, desamma till Rikets Ständers pröfning öfverlemnad, med tillkännagifvande, att Kongl. Maj:t för sin del funnit vissa angifna bestämmelser böra läggas till grund för ny lagstiftning uti ifrågavarande ämne.

Med hufvudsakligt godkännande af dessa bestämmelser förklarade, i underdånig skrifvelse den 16 Februari 1858, Rikets Ständer sig, lika med Kongl. Maj:t, anse att vården om rikets skogar kräde inrättandet af en särskild Skogsstyrelse i hufvudstaden; men då, angående beskaffenheten af denna styrelse eller omfånget för dess verksamhet, Kongl. Maj:t icke framställt något förslag eller tillkännagifvit, om och i hvad mån det af komitéen uppgjorda af Kongl. Maj:t gillades, voro Rikets Ständer icke i tillfälle att i detta ämne meddela vidare yttrande.

Sedermera blef, jemlikt Kongl. Maj:ts beslut den 21 Januari 1859, en sådan styrelse förordnad med åliggande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det nu föreliggande instruktionsförslaget.

Det lämpliga ordnandet af anstalterna för vården och tillgodogörandet af Statens skogar beror otvifvelaktigt af ändamålen med denna vård. Den kan afse dels skogarnes tillväxt, dels deras ändamålsenliga användning och dels förekommande af åverkan å desamma. Om ock alla dessa syftemål äro oskiljaktiga från en omsorgsfull och omfattande skogsförvaltning, så intaga de dock ganska olika rum i hushållningen med skogarne inom särskilda orter.

På en ort kan skogens återväxt finnas böra utgöra det företrädesvis angelägn ändanålet; då deremot på en annan för samma syfte föga eller intet kan tillgöras, under det skogens rätta användande der blifver hufvudsak. Så kan ock å en trakt åverkan vara att befara endast tillfälligtvis och i ringa mån; då åter annorstädes den kan vara organiserad såsom en näring, hvilken endast med utomordentliga medel kan hämmas.

Om anstalterna för skogsvården således böra lämpas efter det behof, som på hvarje särskild ort i främsta rummet framträder, så lär det icke vara tvifvelaktigt att uti de södra och mellersta delarne af landet skogs-

vården hufvudsakligen måste afse skogarnas återväxt, som ofelbart kräfver en omedelbar omvårdnad af den befintliga skogen och utförande af sådana arbeten, hvarigenom uppkomsten och tillväxten af ny skog å dertill tjenlig mark befordras. De tjänstemän, som för dessa ändamål skola anställas, synas därför i allmänhet böra vara i den ställning, att de med tillräckliga insigter i skogsläran sjelfva äro i stånd att lägga hand vid utförandet af det, som tillhör det praktiska användandet af de medel, dem forskning och erfarenhet erbjuda, och på intet sätt kan det vara lämpligt att af dem fordra en annan eller högre bildning, som svårligen kan skilja sig från anspråket att endast behöfva inspektera det arbete, hvilket af en underlydande personal skall verkställas. Distriktindelningen kan, i enlighet härmed anordnad, medgifva, att området för den verksamhet, som åt en hvar anvisas, blifver mera inskränkt och tillsynen skall i alla hänseenden blifva fullständigare. För att från början ordna skogskulturen och lämpligen fördela arbetsdistrikten; öfvervaka tjänstemännens tillgörande; leda dem till en rätt uppfattning af hvad de hufvudsakligen genom erfarenhet inhemta samt att besörja försäljningen af skogsprodukterna och redovisningen därför, äfvensom att öfvervaka vården af boställsskogarne, fordras dock en vetenskapligt bildad förman, hvars verksamhetsområde af sjelfklara skäl bör bestämmas efter länsindelningen. Den fordna organisationen af en jägmästare för hvarje län samt af verkställande tjänstemän under namn af öfverjägare, försedda med biträde af underjägare, der sådant påfordras, synes för skogarne i nämnda delar af landet vara den ändamålsenligaste; likasom den utan tvifvel skall finnas vara den minst kostsamma.

I det norra landet ställer sig saken annorlunda. Skogarne intaga der en utsträckning, som gör det till ett fåfängt arbete, åtminstone under landets nuvarande förhållanden, att söka leda den naturliga alstringskraften. Det enda, som i detta hänseende kan tillgöras, är att förekomma, det brukningen af skogarne sker på sådant sätt, att de erkända villkoren för skogens bestånd och naturliga återväxt dervid åsidosättas. Denna uppgift kan dock fyllas vid utförandet af det, som i allt fall blifver hufvudsaken, eller skogens tillgodogörande på ett för landet och särskildt för Statsverket ändamålsenligt sätt. Om detta kan ske derigenom, att Staten omedelbart brukar skogarne är en särskild fråga, som, huru vigtig den än må anses vara, icke får komma under afseende, enär det nu gäller endast att ordna medlen för Statens omedelbara brukning af skogarne. Denna brukning kan dock icke vara omedelbar i den mening, att Staten sjelf skulle företaga hygge å skogarne, besörja transport af virket till strömmarna, förestå timmerflottningen och slutligen sälja timret eller försåga det för export. Allt detta måste öfverlemnas till den enskilda företagsamheten, och Staten är således

i allmänhet nödgad att sälja skogen på roten. Det arbete, som af Statens skogsbetjening skall utföras, inskränker sig därför, att bestämma när och hvar hygge skall ske; att utstämpla de träd, som skola huggas; att försälja rättigheten att hugga den utstämplade skogen och att bevaka, det annan skog icke hugges och i allmänhet att åverkan ej sker; äfvensom att besörja det åverkan, när den egt rum, icke undgår åtal. Den insigt, som för dessa ändamål erfordras, skall utan tvifvel främjas genom inhemtad undervisning i skogsläran; men i någon synnerlig grad påkallas icke en sådan bildning, enär erfarenheten snart nog är tillräcklig att leda omdömet i fråga om skogens användbarhet, och de öfriga fordringarne ännu lättare fyllas, i mån som den praktiska handläggningen blifver omfattande. Hvad som deremot utgör det hufvudsakligaste villkoret för användbarheten af den skogsbetjening, åt hvilken vården om Kronans skogar i Norrland skall anförtros, är och blifver en vidsträckt och noggrann lokalkännedom, som lemnar tillfälle att bedöma alla de omständigheter, af hvilka skogens tillgodogörande och inkomsten deraf äro beroende. Men derjemte fordras i högsta grad omutlig redbarhet, som icke viker för någon frestelse och som är så erkänd, att den motsvaras af allmänt förtroende i orten. Dessa egenskaper, i förening med verksamhet och rörlighet, äro visserligen de, som företrädesvis böra afses för anställning vid vården om Statens skogar i Norrland; men de synas ock påkalla, att tjenstemännens anställande i väsendtligare mån beror af lokalmyndigheten, som bäst är i tillfälle att bedöma deras lämplighet. Hvad angår antalet och indelningen af skogsstaten i Norrland synes förslaget icke gifva anledning till någon erinran.

Då derefter skall utredas frågan, om skogsbetjeningen, såväl i de södra och mellersta delarne af landet som i den norra, bör ställas under en styrelse, för att af denna icke allenast ledas vid utförandet af sitt uppdrag utan ock kontrolleras; så skall sannolikt behovet af en sådan styrelse af mången anses vara ådagalagdt genom den allmänna klagan öfver det lägervall, hvori skogarne ännu befinna sig såsom följd af den fordna organisationen, då skogsbetjeningen var ställd under förmanskap af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande. Det skall måhända lemnas hänvisning åt de yttranden i dessa ämnen, som afgifvits af skogskomitéen, och till och med den fordna Representationens ofvan anförda underdåniga skrifvelse skall möjligen anses innefatta en verkställd pröfning rörande den föreslagna styrelsens inrättande. En sådan uppfattning af nämnda skrifvelse är dock ingalunda öfverensstämmande hvarken med dess ordalydelse eller med den ståndpunkt, hvarpå frågan om en förbättrad skogsvård å den tiden sig befann. Det var hufvudsakligen behovet af skogarnes mera omsorgsfulla vård, som af Representationen undersöktes och vitsordades; hvarjemte skogs-

vårdens ordnande med ledning af vetenskapens forskningar och de af erfarenheten bestyrkta resultat måste anses såsom ett föremål för Representationens underdåniga framställningar; men i fråga om *medlen* att ernå förbättring i skogsvården var det endast i några få fall, som Representationen uttalade sig mera bestämdt, och om styrelsens lämpligaste anordnande samt om omfånget för dess verksamhet fann den sig icke kunna meddela något yttrande. Obestriddt bör det likväl lemnas, att frågan om en förändrad styrelse till väsendtlig del föranleddes deraf, att den fordna organisationen af styrelsen icke visat några önskvärda resultat; men med skäl må det frågas, var detta att hufvudsakligen tillskrifva uraktlåtenhet af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande? Hvilka medel egde Länsstyrelserna att åstadkomma den erforderliga skogsvården och hvilka anspråk hade de i detta hänseende att uppfylla, vare sig från Regeringens eller Representationens sida? Den sanning kan icke förnekas, att skogarne icke utgjorde föremål för verklig omsorg från någon sida, och att kunskapen om ett rätt skogsbruk var så litet utbredd, att deri kunnige och erfarne personer nära nog saknades. Nyttan och nödvändigheten af en förbättrad skogsvård voro ej heller insedda och erkända; och hvad skulle under sådana omständigheter kunna fordras af den verkställande Landtregeringen? Svaret må utfalla huru som helst, så skall det dock alltid tjena till vederläggning af den mening, att skogsbetjeningens ställande under Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skulle återföra det fordna tillståndet. Det finnes nu riklig, för att icke säga öfverflödigt tillgång på dem, som förskaffat sig insigter beträffande skogsbrukets rätta bedrivande, och den allmänna uppmärksamheten är i hög grad riktad åt vården om skogarne; dertill kommer den väsendtliga omständigheten, att Regeringen och Representationen äro villiga att bereda de nödiga *medlen*. Under dessa förändrade förhållanden skall man förgäfvnes söka skäl att från de lokalmyndigheter, som omhänderhafva den allmänna förvaltningen, skilja den, som afser vården af Statens skogar. Om det måste gälla såsom en allmän regel, att den enklaste och billigaste styrelsen är den, som begagnar samma organer för flera af sina ändamål, och om det måste erkännas, att derigenom kontrollen för den högsta myndigheten väsendtligen lättas; så skall den uppenbart riktiga åsigt, som i Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes hand förenat de hufvudsakligaste administrativa bestyren, finnas fordra att jemväl vården om skogarne lemnas åt sagda myndighet. I de fall, då lokalmyndigheten kan helt och hållet befrias från all befattning med en viss art af förvaltning, må det vara lämpligt att ställa denna under en särskild styrelse, men der den allmänna lokalmyndigheten ändock måste begagnas såsom en mellanhand emellan den egentliga styrelsen och de verkställande, der framträda alla

olägenheterna af de så kallade centralmyndigheterna, hvilka olägenheter sannerligen behöfva minskas, men icke ökas. Dylika anstalter leda icke allenast till långsamhet i ärendenas gång, utan jemväl till ständig tvekan om rätta sättet att ordna detaljer af många slag. Så skall, om Skogsstyrelsen inrättas på det föreslagna sättet, osäkerhet uppstå om rätta ordnandet af redovisning för de inflytande försäljningsmedlen och isynnerhet af revisionen utaf dylika redovisningar. Det skall ock snart visa sig, att å Kongl. Maj:ts Befallningshafvande måste inrymmas något förmanskap för skogsbetjeningen; men arten af detta och medlen att göra det verksamt skola åter i sin ordning blifva föremål för olika bedömande. Men härtill kommer den väsendtliga omständigheten, att Skogsstyrelsen icke har utvägar att förskaffa sig den noggranna kännedom om förhållandena i orterna, som erfordras för att med framgång verkställa ens den del af kontrollen, som grundar sig på granskning af afgifna redogörelser, likasom att den än mera är i saknad af medel att utöfva någon kontroll öfver de underlydandes verksamhet uti tjensten. Att dessa och dylika kontroller kunna åstadkommas af de föreslagna skogsinspektörerne är föga antagligt, då de icke på närmare håll kunna följa de underlydandes verksamhet och under den korta tid, som kan egnas åt besigtningaresorna, måste vara inskränkte att bedöma resultat, hvilka nog ofta kunna missleda. Hvad särskildt beträffar de norra orterna, så måste den der anställda skogsbetjeningen ställas under Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmanskap, emedan det är rentaf vådligt att skilja denna myndighet från en kontroll, som hufvudsakligen afser angelägenheter, hvilka undandraga sig allt bedömande af den, som icke med ortens förhållande är noga hemmastadd. Icke så särdeles olika är förhållandet med afseende å en stor del af bestyren i det öfriga landet. Der påkallas väl derjemte en särskild anstalt för kontrollen öfver sjelfva skogskulturen och de åtgärder, som för denna böra vidtagas. För en sådan kontroll är det dock bäst sörjdt, om, såsom nu blifvit ifrågasatt, jägmästaren i länet blifver hufvudsakligen kontrollerande och såsom sådan ansvarig för värden såväl af de skogar, hvilka brukas omedelbart af Kronan, som ock af boställsskogarne och andra, öfver hvilkas skötsel han har tillsyn. För utöfning af kontroll öfver jägmästaren, hvilken kontroll är af helt annan beskaffenhet, än den som afser verkställighet af gifna föreskrifter, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande numera många tillfällen att erfara, om länets skogar äro i godt eller dåligt tillstånd, och att kontrollen således äfven i dessa delar af landet bör lemnas åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande synes knappt kunna blifva föremål för tvifvel.

Det skall dock komma att anmärkas, att om kontrollen, anordnad på det nu föreslagna sättet, blir nöjaktig, det likväl jemväl måste sörjas

derför, att det vetenskapliga elementet i skogskulturen skall bibehållas och utvecklas, samt att detta icke med framgång sker, om det uteslutande skall ankomma på jägmästarna att ordna skogsvården och att göra sig bekanta med en fortgående forsknings resultatser samt bästa medlen att bringa dessa till användning; helst hos de kontrollerande lokalmyndigheterna icke kunna påräknas insigter, som i dessa hänseenden kunna vara af värde. För nämnda ändamål kan icke heller en särskild anstalt umbäras; men denna torde på det enklaste sätt kunna åstadkommas derigenom, att i Finans-departementet, under Chefens omedelbara förmanskap, anställas en vetenskapligt bildad och i skogskulturens praktiska tillämpning erfaren person, som får i uppdrag att tillhandagå Departements-chefen med råd och upplysningar; att granska planer för skogsbruken och parkindelningar; att åt skogsbetjeningen meddela underrättelser om sådant, som kan finnas vara för dem ledande och upplysande; att granska deras årliga berättelser; samt att på begäran af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och efter Departements-chefens förordnande företaga undersökningar, der sådana af särskilda omständigheter påkallas; äfvensom att, efter det Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes årliga medels-requisitioner inkommit, uppräta förslag till fördelning af de för skogshushållningen anslagna medel. I mån som behofvet visar sig fordra ytterligare krafter vare sig för kontrollbesigtningar eller andra dylika ändamål, kan en eller flera personer antagas, utan att organisationen därför behöfver undergå förändring. Om det framdeles finnes lämpligt att åt dessa tjenstemän inrymma något deltagande i tillsättning eller förflyttning af den vid Skogsstaten anställda personal, så kan den ifrågavarande anordningen, när som helst, utbildas till en verklig byrå under Departements-chefen. Då det i öfrigt ankommer på Departements-chefen att vidtaga de vidare åtgärder, som föranledas af de framställningar, hvilka af det anställda bitrådet kunna göras, lära närmare bestämmelser i detta afseende finnas öfverflödiga.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt, och då emellertid, intill dess ett förslag i nämnda syftning kan blifva af Kongl. Maj:t framlagdt och af Riksdagen godkändt, Skogsstyrelsen och Skogsstaten lära böra i oförändradt skick bibehållas, finner Utskottet sig ega anledning hemställa,

- 1:o att Riksdagen måtte i underdånighet anmäla, att den funnit sig icke kunna lemna bifall till inrättande af en Skogsstyrelse och till ordnande af Skogsstaten i enlighet med det af Kongl. Maj:t framställda förslag; men att Riksdagen deremot funnit skäl antaga

att

att Skogsstaten i Norrland bör ordnas i hufvudsaklig likhet med hvad högstberörda förslag afser; dock så att densamma ställes under Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes omedelbara förmanskap;

att i det öfriga landet vid Skogsstaten, som äfven der bör stå under Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmanskap, böra såsom verkställande anställas personer i besittning af erforderliga insigter i skogsläran; och att åt dem anvisas distrikt, hvilka till omfånget icke äro vidlyftigare, än att de sjelfva, med underlydande biträden, der så nödigt finnes, kunna öfvervaka utförandet af de nödiga arbetena;

att en jägmästare i hvarje län utom Norrland bör anställas såsom kontrollerande och för den allmänna skogsvården i länet ansvarig;

att en särskild tjänsteman i Finans-departementet tillsättes, för att tillhandagå Departementschefen med upplysningar och i öfrigt fullgöra hvad Kongl. Maj:t kan finna vara nödigt, på det att det vetenskapliga elementet i skogskulturen må uppehållas och utvecklas samt enhet i planerna för skogskulturen ernås; och

att Riksdagen fördenskull anhåller att nådigt förslag till skogsväsendets ordnande, i enlighet med nu anförda grunder, måtte nästkommande Riksdag föreläggas; samt

2:o att, jemte det nuvarande anslaget till skogsplanteringskassan från Riksstaten uteslutes, Riksdagen må för Skogsstyrelsens och Skogsstatens aflöning under år 1870 på Riksstatens Sjunde Hufvudtitel uppföra, till Kongl. Maj:ts disposition, ett belopp motsvarande de för innevarande år dertill anvisade anslag för Skogsstyrelsen 17,300 R:dr och för Skogsstaten 160,665 R:dr eller tillhoppa 177,965 R:dr, deri inberäknade indelta räntor till värde af 900 R:dr."

af Herr Grefve af Ugglas: »Mot Utskottets hemställan i punkterna b) och d).